

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETES: Helyben 1 évre 12 ft., 1/2 évre 6 ft., 1/4 évre 3 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 1 évre 14 ft., 1/2 évre 7 ft., 1/4 évre 3 ft. 50 kr., 1 óra 1 ft. 20 kr.

HIRDETESEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RESZVENYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Menyháza.

Arad, szeptember 13.

Lombhullás kezdetén, az őszi eső csöndes szitálása közben fűrdőről, árnyas, lombos, patakzattá sziklazugokról beszélni nem időszerűtlen-e? Minden más helyről talán megengedhetnők ezt, csak a mi kedves paradicsomunkról, a regényes Menyházáról, annak jövő fejlődéséről elmélkednünk; lesz reánk Aradiakra nézve mindig aktuális, akár a közelmúlt napok szép emlékeire gondolunk, akár a jövő kilátásait mérlegeljük; kivált ha ezen kilátások a közelmúlt napok benyomásai kapcsán oly kersegtetőleg és oly közvetlen közelben lépnek eléink, mint az tényleg a mi fűrdőhelyünkről mondható.

Alkalmunk volt a borossebesi uradalom hazafias és humánus birtokosának Wenkheim Frigyes grófnak a menyházai fűrdő fejlesztése körül táplált s már a jövő évben foganatosítandó tervei felől értesülést szereznünk. A nemes gróf egy meleg hangú levélben, melyet Menyháza jövő felvirágzásának egyik lelkes apostolához: Boros Beni képviselőhöz intézett, — ki maga is családostól a kies fűrdőben töltötte a nyarat — örömeinek adott kifejezést azon élénk érdeklődés fölé, melyet a közönség ez idén Menyháza iránt tanúsított. A fűrdő ez ideig látogatottsága — 2500-on felül voltak a vendégek — meggyőzte a nemes gróft arról, hogy a fűrdő fejlesztésére hozandó áldozatai nem maradnak meddők és elha-

tározta, hogy az általa tervbe vett építkezéseket a jövő évben végrehajtatja.

Ezen nagyelkü elhatározással Menyháza sorsa eldőlt s kétségtelenné lett, hogy az Alföld e paradicsomi zuga már a legközelebbi jövőben az ország egyik legkiválóbb fűrdőhelye lesz. Mert — jóllehet meg nem a végleges tervről — mégis nem kevesebbről van szó, minthogy addig is, míg a nagy artézi kut furásának eredményeképpen egy világfűrdő föltételei lesznek föltárva — addig is, hogy a jelenlegi elég bő meleg és hideg források, melyekre egy Gastein büszke lehetne, kellőleg kihasználtsanak, husz új berendezésű s a legkövetelőbb igényeket kielégítő fűrdő fog felállíttatni. E mellett a modern therapeutika elvén alapuló hidegvíz gyógyintézet lesz berendezve, melyhez újabb értesülésünk szerint a Weldesi, Rükli tanár rendszere szerint testmozgással és diétikával egybekötött nap- és légfűrdő csatoltatik. A fokozódó látogatottságból eredő igényeket egy negyven egyszobás szobát tartalmazó laképület, társalgó és kávéházi terem lesz hivatva kielégíteni. Azonkívül a meglevők kiegészítésül az erdős hegységeket és völgyeket minden irányban átszelő új sétautak letesíttetnek.

Mindezen tervezéseket a lelkes birtokos gróf haladéktalanul foganatba vétetni határozta s egyben arról is gondoskodott, hogy a magán villákat építő vállalkozásoknak, melyek már eddig is oly szép

eredményekkel indultak meg, ter és alkalom nyújtassék nyaralók emelésére.

Wenkheim Frigyes gróf áldozatkész törekvéseit készséggel támogatja az Arad és csanádi vasutak igazgató tanácsa, mely a fűrdő érdekében eddig is állandóan buzgólkodott, s mely az ő legutóbbi ülésén is elhatározta, hogy alkalmazottai és a fűrdő érdekében nagyobb szabású díszes laképületet emel.

Mindez, mint említők, már a legközelebbi jövőben megvalósul, mielőtt a nagy szabású végleges tervek realizáltatnának, ama tervek, melyek végeredményükben Menyházát első rangú világ fűrdővé lesznek hivatva emelni.

Hogy mit fog ezen intézkedések és vállalkozások letesülése által megyénk közegészségügye nyerni, azt bajos volna rövid pár sorban méltatni. Ki tudná felbecsülni azt az áldást, hogy az Alföld rettenetes nyarának heve és porában senyvedő közönség rövid pár óra alatt olcsón és kényelmesen oly üdülő helyre menekülhet, mint a minőnek csak a legutóbbi nyáron is Menyháza bizonyult. — Rég megszoktuk a távolba nézni s a közelekvőre, a magunkéra kicsinyülő közönséggel tekinteni. Pedig Menyháza bátran kiállhatja a versenyt a külföldi s hazai leghíresebb fűrdőhelyekkel akár vidéke páratlan szépséget akár csudálatos forrásait tekintjük. A Körös völgyének bámulatos és a szak tudósok által is világraszólónak ismert flórája Menyháza körül virul a legszebb pompájában. Minden felől dus lombú er-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Sülyedés.

Valcaorenghi Hugó elbeszélése.

Az „Aradi Közlöny” számára olaszból forlította:
[5] Szőlősi Zsigmond.

A leány türelmetlen mozdulatot tett; előhuzta zsebéből kis ezüst óráját, s ijedt arccal nézte. — Istenem, Istenem! már négy óra! Hogy eljárt az idő; — szólt. — A vonat hatkor indul, s még egy barátnőmhöz is be kell köszönnöm... egyet-mást el is kell intéznem! — Felállott; Rinaldó is. Azt gondolta magában: meg van. Egy gazdag iskolatárs egész külön lakást tart; egyedül él szépen berendezett lakásában, a hol többször mulattak már együtt, s a hol Rinaldó nem egy némileg kompromittáló jelenetnek volt tanúja barátja és némely kikapós asszonyok között. Barátja többször is felajánlotta neki lakása előnyeit, ha szüksége lenne reá... holmi bizalmas találás... titkos összejövetelre... Hozzá fog menni... Nincs más mód. — Egész szabályszerűen be fogja neki mutatni Juliát... Az igaz, hogy valamelyik szállodába is vezethető... de ezt nagyon alantásnak találta... ő nem egyeznék bele... Ez nagyon kompromittáló mód volna!... Csak meggondolás és óvatosság.

A leány gyanakvó tekintettel kezdte nézni ezt a hosszas elmélyedést. A hogy ezt észrevette, összevissza beszélt mindenféle könnyelmű dolgokról; mindeanapi életéről, szokásairól, a sak és biliárd játékról, melyeket

nagy szenvedéllyel játszott; majd barátaira térve kiejtette a Claudio Landi nevét, a ki az ő házigazdájuk leendett volna.

— Ha ismernéd őt! ugyan milyen benyomást ténne te reád! rendkívül eredeti gyerek! — áradt a szó Rinaldó ajkáról, jól ismervén Julia vonzalmát minden iránt a mi bizarr.

A leány még mindig gyanakodva nézett reá. Miért beszél Rinaldó oly nagy hévvel barátjáról? Mit érdeklí őt Claudio Landi? Talán fel akarja költöni iránta érdeklődését, hogy próbára tegye?... hogy meglássa valjón szerelme oly nagy-e, hogy gyűlölettel fordul el minden más férfutól?... Sehoggy sem tudta megérteni, mi ezélja lehetett Rinaldónak beszédjével; csak különösnek vagy legalább is elütőnek találta a dolgot Rinaldó zárkózott feltékény lelkületétől, a ki oly sértődötten és bosszankodva hallgatta őt egykor, a mikor Ossarióról beszélt... Büszke hidegséggel fordult felé, mintha csak azt mondaná: — Nos és?

Rinaldó erre igen természetes hangon azt mondotta, hogy be szeretné mutatni a barátjának, a kinek szintén van hozzá hasonló kedves kis varró leány szeretője, a ki néha-néha meg is szokta látogatni előkelő bizarr lakásán... Lám, ott egyedül tölthetnének egymással pár órát, távol az emberek kutató szemétől: aztán lassan-lassan felhevülve, fátyolozott, szenvedélytől és vágytól remegő hangon szólott:

— Menjünk hozzá, Juliám, kincsem, szerelmem, menjünk!

A leány előbb komoly nyugodtsággal, halvány, mozdulatlan arccal hallgatta; aztán könnyed, gúnyos mosoly ült ajkaira, s ott is maradt állandóan. S hogy Rinaldó fáradhatatlanul mindegyre csak beleegyezését, egy szavát, egyetlen intését kérte, a leány feleje sem fordulva, elhatározott, drámai hangon felelte:

— Soha!

— Nem? Nem? felelte az egyre izgatottabban mellette-simulva, egyik kezét megfogva, miközben már a hársfák által beárnyékolt övén végén a napfényben ragyogó, elhagyott Boschetti utra értek. — Nem? Nem? — miért nem? Hát nem bízol bennem?... hát nem szeretsz már?

— Szeretlek, — felelte a leány szinte méltatlankodva szakítván félbe szavait — csak az isten tudja, hogy mennyire szeretlek!... de elmenni barátodhoz... soha!

— Hát menjünk máshova! — felelte hirtelen — csak egyedül lehecsünk!...

— Nem vagyunk-e itt egyedül? — szólt Julia maga körül tekintve — nem beszélhetünk-e szabadon?... s nem beszélünk-e eddig is?

Rinaldó ajkait harapdálta, a leány egy ideig figyelmesen szemlélte hallgatását. Aztán órájára tekintve meggyorsította lépteit.

— Istenem! Istenem! milyen későre jár már! rettenetes!... pedig még ezt is, azt is el kellett volna végeznem!... de most már nem érek rá! Hanem mégis a barátnőmhöz csak be kell köszönnöm, mielőtt visszautaznám!...

dökkel koszoruzott 800—1000 méter magas kupok környezik a Bihar havasok aljában 300 méter magasan fekvő fürdő helyét. Fekvése tehát nemcsak Arad megyében a legmagasabb, hanem ebben felülmúlja Gastein és más híres magaslati üdülő helyeket is; ezen előnyt kellőképpen méltathatjuk, ha figyelembe vesszük, hogy a Geina havas alatt fekvő Halmágy-nál is 100 méterrel fekszik magasabban. Es ezen kedvező helyzete érvényesült is a mostani évad folyamán, midőn az ideai szokatlanul forró nyár rekkenő hevének a fürdő völgyében nyoma sem volt s a közönség mindvégig megtalálta benne a kellemes üdülés minden feltételét.

Erthető tehát, hogy a fürdőben eddig nyújtott kedvezmények és előnyök a pompás, nagy étterem, kitűnő konyha, állandó zene stb. oly vonzerőt gyakorolt a közönségre, hogy az új építkezések folytán nyert 50 szoba szaporulat dacára is érezhető volt a lakáshiány. De nem csak a látogatottság foka volt ez idén hasonlíthatatlanul nagyobb, mint azelőtt, hanem bátran elmondhatni, hogy az ideai évadban volt Menyházának a társadalmi élet tekintetében is első valódi fürdő szezonja. És az a társadalmi élet oly patriarchalis, oly magyarosan kedélyes volt, hogy valószínűségi specialitását képezte fürdőnknek, s bizonyára kellemesen fognak rá mindazok megemlékezni, kik nem csak Arad, hanem Csongrád, Csanád és Békés megye társadalmából tartózkodtak a kies fürdőhelyen, annak vendégei képen.

Menyházának első rangu fürdőhelyévé leendő emelkedése tehát a megvalósulás stádiumába jutott, s ezzel Arad és a szomszéd megyék közönségének egy régen táplált óhajta teljesült. — Midőn azonban ezen ténnyel örömmel regisztráljuk, nem mulaszthatjuk el, hogy annak, kinek ezen eredmény sikerét köszönhetjük, a hála és elismerés őszinte szavaival ne adózzunk.

Nagy ut az, melyet az ügyek fejlődése megtett azon időponttól kezdve, midőn a régi birtokos a menyházai fürdő érdekében megindult mozgalom elére állott aradmegyei küldöttséget fogadni sem volt hajlandó

— Hol lakik a barátnőd? — kérde Rinaldo fanyar hangon, a mikor a corzo di Venezia-ra értek.

— A via Pattarin — felelt a leány észrevétlen ajkbigyesztéssel.

— Arra felé lovasut közlekedik válaszolt Rinaldo.

Eppen ott haladt el előttük, Rinaldo megállította és felsegítette Juliát. Oly könnyedén fesztelenül pattant fel a leány, mintha csak ezzel vissza akarná segítségét utasítani. Rinaldo szótlanul melleje ült. Hát el fog utazni? így? haraggal válnak el egymástól? Es újból kisiklott volna kezeiből!

Hát sehogy sem képes őt lelánczolni, rabba tenni? . . .

Igy kedvetlenül, hallgatagon még sokkal ingerlőbb volt; közelében valami függés érzete szállotta meg, valami télelmes tiszteletet érzett. Jól tudta, hogy az igazán szerelmes nő nem képes ellentállani a férfi akaratának, de sőt még a szeszélyének sem.

A leány egyelőre nem szerelmes belé, de hát akkor? Valójában nem volt képes ezt a jellemet alaposan kiismerni, ezt a kissé különös . . . egy kissé rendkívüli . . . egy kissé igazán bonyolult jellemet.

— Te engem nem szeretsz! — sugá neki félhangon, míg a vonat dühörögve vágatott tovább. Látzott rajta, hogy teljesen meg van győződve annak igazságáról, a mit állított.

A leány mosolygó, villámló szemekkel, gúnyosan tekintett reája.

(Folytatása következik.)

egész addig, míg az új birtokos a minden ízében hazafias magyar főúr a kis fürdő emelése céljából nyilvános és közhasználatu vasutat tisztán saját vagyonából épített minden részvényvállalati és állami hozzájárulás nélkül, s tartja fen azt jelentékeny áldozatok árán. Ez maga oly tény, melynek párját nem ismerjük. Most újabb áldozatokra kész, melyeknek első sorban valódi hasznát ismét csak a közönség látja. Megvagyunk ugyan győződve róla, hogy a nagyuri bőkezűséggel és nagylelkűséggel nyújtott befektetések idővel gyümölcsözni fognak, de a mi Wenkheim Frigyes grófnak áldozatkészségét közvetlenül honorálja, az ama hálás elismerés, melylyel a derék főúr alkotásait a hálás utókor mindenha méltatni fogja.

BELFÖLD.

— Interpellációk. Az újonnan egybeülő képviselőház első üléseire ellenzéki képviselői körökben máris több interpelláció benyújtását vették tervbe. Ez interpellációk egyike a választói névjegyzékek összeállításánál állítólag fölmerült szabálytalanságokra vonatkozik. Mint értesülünk, a nemzeti párt egy tagja, mindjárt az első interpellációs napon készült ezt az interpellációt a belügyminiszterhez intézni.

Enyedy Lukács lemondása. Mint a Magyar Ertesítő című könyvatos jelenti, Enyedy Lukács pénzügyminiszteri tanácsos lemondott állásáról. Enyedyt az Agrárbank igazgatójává nevezték ki s ez az oka, amiért odahagyja a pénzügyminisztériumot, amelynek, ugyszólván, legfontosabb ügyeit vezette éveken keresztül.

Néppárti csődület Rózsahegyén. Rakovszky István cs. és kir. kamarás, a szomszédmegyéből átrándult Zelenyák képviselővel s Liptómege alsójárásának papsága nagy erővel dolgoznak, hogy a f. hó 22-ére Rózsahegyre hirdett néppárti gyűlésre párthiveiket összecsoportosítsák, az eddigi kilátások azonban nem nagyon biztatók.

A város közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, szeptember 13.

A szerdáról elhalasztott közgyűlést tegnap tartotta meg Arad sz. kir. város törvényhatósága, a bizottsági tagok érdeklődése mellett.

Kezdetben nyugodtan indult a gyűlés, azonban a szódavíz megadóztatásáról szóló szabályrendelet tárgyalásánál a jól szervezett ellenzék hevesebb természetű vitát provokált.

Mindazáltal a tanács javaslata győzött, s a többség a szódavíz megadóztatásáról szóló szabályrendeletet elfogadta.

Ez egy tárgyon kívül még a Vágó-féle millenáris diszfelvonulás segélyezésének kérdésénél történt felszólalás, melyek után a közgyűlés a fent céllra három száz forintot szavazott meg.

A többi ügyek hallgatag elintézését nyertek. A közgyűlésről részletes tudósításunk ez:

Fábián László főispán elnök megnyitja az ülést.

A kereskedelemügyi miniszter intézvénye az államilag segélyezett aradi fa és fémipari szakiskola államosítására vonatkozó közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában — tudomásul szolgált. A polgármester betérjesztette Arad sz. kir. város közigazgatási bizottságának jelentését a közigazgatás összes ágainak állapotáról az 1895. év első felében. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette.

Kolozsvár sz. kir. város közönsége felirt a belügyminisztériumhoz egy Kolozsvárt felállítandó második Pasteur-féle intézet létesítése iránt. A felirat tudomásul szolgált.

Ugyancsak Kolozsvár az, amely feliratot

intéztett a minisztériumhoz a hírlapi hirdetési bélyegek eltörlése, vagy legalább leszállítása iránt. A tanács az átiratot egyszerűen tudomásul vétel végett terjesztette be.

Ganz J. és társa, a villamvilágítási vállalat, kérvényt intézett Arad törvényhatóságához a radnai-uti üres telek megvétele tárgyában. A gazdasági szék a telek árát négy-szögölenként 1 frt 50 kban állapította meg. A birtokeladást a jövő havi közgyűlés sorrendjére tűzték ki.

Az aradi ipariskola múlt évi zárszámadásai, valamint a jövő évi költségeloirányzat, tudomásul szolgáltak, s azokat a tanfelügyelő útján a minisztériumhoz felküldeni határozták.

A városnál újonnan rendszeresített segédviszti állást a tegnapi közgyűlésen töltötték be választás útján. A kijelölő bizottság az öt pályázó közül Szathmáry Lajost, Vasszil Sándort, Biró Aladárt hozta javaslatba.

A pályázók közül a közgyűlés közfelkiáltással Szathmáry Lajost választotta meg segéd tisztté.

Kádas Kálmán előterjesztette a pénzügyi bizottságnak a szódavíz megadóztatására vonatkozó ama javaslatát, melyet lapunk már annak idején ismertett. E javaslat szerint a kis üveg szikviz után egy, a nagy üveg után két krajczár adót fizetnének a fogyasztók. A pénzügyi bizottság azzal indokolja a javaslatot, hogy a város évről-évre növekedő kiadásai új jövedelemforrást igényelnek, s ezt a szódavíz megadóztatásából remélhető összegek kielátásba helyezik.

Müller Károly előre kijelenti, hogy a szódavíz megadóztatására vonatkozó javaslatot még elvben sem fogadja el, s kéri annak a napirendről való levételét.

Az új, tervbe vett adó épen a szegényebb sorsu fogyasztó közönséget éri, s a törvényhatóság a lelkeré nem veheti. De nem szavaz meg maga részéről sohasem oly adót, mely egyes polgárok megélhetését kétségessé teszi. Elismeri, hogy a városnak szüksége van új jövedelmekre, de nem ezuton. Azért kéri a tárgyat a napirendről levenni.

Steiner Jakab hasonló értelemben szólal fel.

Salacz Gyula polgármester: A tanács kötelessége a pénzügyi viszonyokat tanulmányozni, s azok rendezésére előterjesztéseket tenni. Arad pénzügyi viszonyai tűrhetők; Makó, Sopron s más városok határozottan rosszabb pénzügyi viszonyok között élnek.

A fejlődő város közegészségügyi, kulturális intézkedései mind több és több kiadást igényelnek, s ezek fedezésére volt szükséges új jövedelem forrás után nézni.

Ezért szükséges a szikvizet megadóztatni, illetve a szóda megadóztatásával indirekt adót vetni ki a fogyasztókra:

Az új adó évente nyolcz, tizezer forint jövedelmet helyez kilátásba a városnak.

A szónoknak adott felvilágosítás után ajánlja a tanács javaslatát elfogadásra.

Bauer Gyula csak azt akarja megjegyezni, hogy az új adó nem a vagyonos osztályt, de a népet sújtja. Ezért nem fogadja el a javaslatot, de kívánja a külföldi ásványvizek megadóztatását.

Másrészt a javaslat maga nem egyéb nagy homálynál, mivel sem a fogyasztásról, sem a jövedelmekről nincsenek adatok betérjesztve. Indítványozza, hogy a javaslatot vegyék le a napirendről.

Keresztes Gyula dr. elfogadja a javaslatot, annyival is inkább, mivel a szódát élvezeti cikknek tartja, ezért hozzájárul a megadóztatás tervéhez.

Barabás Béla dr. elismeréssel van a főkapitány ama törekvései iránt, hogy a város jövedelmeit növelje, csak azt nem érti, miért vetik ki az adót épen a szódavízre, holott az közszükségbeli cikk, s nélkülözhetlen minden háztartásban.

Indítványozza, hogy a tanácsot kérjék fel az ásványvizek megadóztatására vonatkozó intézkedések megtétele végett, s egyben vegyék le a javaslatot a napirendről.

Müller Károly ismét felszólalva, fenntartja előbbi indítványát.

Ezután elnök szavazás alá bocsátja a kérdést. E szerint leszavazott a tanács javaslata

mellett 45
ellen 28.

Eszerint a tanács javaslatát a közgyűlés tizenhét szavazattal elfogadta.

Barabás Béla dr. ezzel azonban fenntartja az ásványvizek megadóztatása végett tett indítványát, melyet a közgyűlés el is fogadott, s utasította a tanácsot a szükséges javaslat megtételére.

Kádas Kálmán tanácsos ezután olvasta a szikviz megadóztatására vonatkozó szabályrendeletet, melynek első szakaszát Schör Albert felszólalására úgy módosították, hogy az egy krajczár adót hat decziliter szódavíz után vetik ki a fogyasztásra, míg egy liter után két krajczár, azonfelül három krajczár adót.

A közgyűlés a szabályrendelet többi pontjait változás nélkül elfogadta.

A szabályrendeletet felküldik a miniszternek jóváhagyás végett.

A polgármesternek a fa- és fémipari szakiskola építésére felvett 62,000 frtos kölcsön elszámolása tárgyában tett előterjesztése tudomásul szolgált azzal a miniszteri intézkedéssel együtt, mely a csatornázási és vízvezetési berendezésekre az egyes háztulajdonosok által igénybe vehető városi kölcsönök módosítás tárgyában alkotott szabályrendelet jóváhagyására vonatkozik.

A belügyminiszter értesítette Arad városát, hogy az aradi két anyakönyvi kerületbe Szondy Bélát és Madarász Antalt, ezek helyetteseikül pedig ifj. Lócs Rezsőt, illetve Szuchy Károlyt nevezte ki, ezek tiszteletdíjait is tudomásul adja.

A közgyűlés Bursch Bálint városi tüzoltót, 360 frttal, Lőrinczy Farkas, I. osztályú rendőrt 610 frttal, Bozsidi Sándor I. osztályú rendőrt 616 frttal végkielégítette, Néczin Péter hivatalosolgát 251 frttal nyugdíjazta.

Ezzel együtt a tanács a nyugdíjszabályzat 22. §-ának módosítását hozta javaslatba, mivel a szolgasemélyzet egyike-másika visszaélt a szabállyal s igényeik elnyerése után végkielégítésért folyamodtak. A közgyűlés most kimondotta, hogy ezután a szolgák ugyan három évi szolgálat után tarthatnak igényt végkielégítés, illetve nyugdíjra.

Új épületeik után tíz évi adómentességet nyertek:

Fischer Mór, Podlup Jánosné, Dresein Mihály, Máté János, Tóth Pál, Papp Anna, Szász György, Fischer Lipót, Molnár Albert, özv. Blaskovits Jánosné, Mihalek Péter, Komócsy Gubik Karolin, Polacsek Pál, Ilmann Laura, Andrási György.

Az eszedéves történeti felvonulás végrehajtó bizottsága a díszmenet költségeire erkölcsi és anyagi támogatást kért Arad városától. A tanács az anyagi támogatást nem hozta javaslatba, a sok kiadásra való tekintetből.

Institúris Kálmán főjegyző az ellenkező véleményen van, s a messze időkre kiható díszmenet anyagi támogatására 600 frtot kér megszavazni.

Remetei F. Károly sokalja ez összeget, s 200 forintot hoz e célra javaslatba.

A tanács javaslata mellett szavazott 16, ellene 23 városatyá.

Institúris Kálmán közvetítő indítványt tesz a 300 frtot kér Vágó Pál díszmenetének segélyezésére megszavazni.

Tudomásul szolgált az alábbi jelentések:

A tanács jelentése városi töldek bérbeadása iránt tartott árverések eredményéről. A tanács jelentése Kohn Jakab által bérlet falerák helyek bérlése iránt tartott árverések eredményéről. U. a. Probst Mihályval az iratosi-uton emelendő vámház felépítésével kapcsolatos munkákra nézve kötött szerződés jóváhagyása tárgyában. U. az. Diamant Miksával a vásártéri honvédlaktanya épületeinek, úgy a tölteny-raktárnak fedél csatornával való ellátása iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában. U. az. Kohn Józseffel a városi bérház épület vízvezető csatornának átalakítása és a vaspléhtető részeknek javítása végett kötött szerződés jóváhagyása iránt. U. a. az élővíz csatornán a kiserdőnél építendő vashid hidó munkáinak felmerülő több kiadás jóváhagyása tárgyában.

A tanács jelentése Maierovitz Mórral a város részére 1895-96. év telén át szerződéses tűzifa szállítása iránt kötött szerződés jóváhagyása iránt. U. a. Pellegrini Dáviddal a városligetből a gróf Leiningen-

utozába az élővíz csatornán keresztül építendő vashid alap munkáinak elvégzése iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában. U. a. Weisz Dáviddal 1607 öföld versenytéri terület bérlése és Nyiszta Istvánnal a közlegetőbéli 28. számú 5. hold föld bérlése iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.

A tanács jelentést tett a bor, sör, égetett és szeszes italoknak a heti piacokon s a laozikonyhákban való kimérési jogának bérbeadásáról, illetve az eziránt megtartott árverés eredményéről. Tudomásul szolgált.

Az igazoló választmány betérjesztette az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságánál 1896-ban túlésszel és szavazattal bíró, legtöbb adót fizető törvényhatósági tagok névjegyzékét. Tudomásul szolgált.

A budapesti ipar és kereskedelmi bank részvénytársaság aziránt kérvényezett a városnál, hogy a részére eladott versenytéri földre nézve kötendő szerződés a salathnai kénkovand ipartársulatra ruháztassék át. Elfogadtatott.

A belügyminiszter értesítette Arad város közönségét, hogy Aradot a dévai kerület általi anyakönyvi felügyelőjének hatóság területköréből kivonta, s a városra nézve Salacz Gyula polgármestert miniszteri biztossá nevezte ki.

A „Fehér Kereszt” országos lelenczház egyesület megkereste Fábrián László főispánt az egyesület támogatása, illetve évi segélyben való részesítése iránt.

A főispán ez ügyben ártírt Arad városához, a tanács azonban tekintettel arra, hogy Arad városa árva házában fenntartásával elegendet tesz humanitárius kötelességének — az átiratot tudomásul veszi.

Utas végén a közgyűlés elismerést szavazott Nesnera Aladárnak, az ipariskola leköszönt igazgatójának, kinek helyére Niede rma yer Tóbiást választották meg.

A távozó két tanár helyét Fischer Antal tanítóval töltötték be, illetve az egyik állás jövedelmeit a tanárok között osztják el. Ezzel a közgyűlés véget ért.

IDŐJÁRAS.

Légnymás: reggel 7 órakor 762,6 milliméter, délután 2 órakor 780,2 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $9^{\circ} + 15,4$, délután 2 órakor $9^{\circ} + 18,9$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 3, délután 2 órakor EN. 2. Felhőzet: reggel borult, esik, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 2 milliméter.

IDŐJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 14. —

Borus. — Enyhé. — Esős.

Veszedeles reklam.

Arad, szeptember 12.

Az új iskolai év megnyitásával ismét felítötte a fejét az oktatást veszélyeztető rém, a tanítószágot állandó izgatottságban tartó szörnyeteg, a könyvkereskedők némelyikének veszedeles reklámja, mely abból áll, hogy a zsenge koru növendékeknek krajczáros vásárlásaik alkalmával különféle cseccse-beccsek adnak ráadásul.

Ezen apróbb tárgyak leginkább lenyomó képek, semmit érő tarka-barka noteszek, s más ozifrábnál is ozifrább képekből állanak, melyeket a növendékek magukkal hoznak az iskolába, levén az ő vásárlási idejük az oktatás előtti szabad idő.

Amily örömet és gyönyört okoznak a könyvkereskedők az apró muza seregeknek, ép oly elkésereést és bosszuságot osínálnak vele a tanítószágnak, mivel a tanítás alatt egyebet sem tesznek a kis nebulók, mint a képekkel babrálnak, azokat folytonosan nézegetik és cserélgetik.

A kereskedők természetesen igyekeznek egymást tullicizálni s minél szebb, csinosabb és telsetősebb képekkel megvesztegetni a kicsinyek gyengéjét, hogy őket magukhoz édesgessék és azok természetesen oda özőnlének, ahol legozifrább képekhez juthatnak — szorintők ingyen.

Ezen eljárás — tisztelet és becsület a kivételnek — a mi felfogásunk szerint összeütökzik a kereskedői tisztességgel, zavaró hatással van a tanítás eredményére s hátrányára a szülők zsebének, melyet gyakran,

minden alapos ok nélkül terhel, sőt erkölcsi szempontból is káros, amennyiben a képek ingere hazugságra ösábítja a kis gyermekeket, ki különféle ürügyeket keres, hogy ez, meg az kell az iskolában, hogy a tanító így meg úgy meg hagyta azok beszerzését — amiből perzeze semmi sem igaz, s így a szülők zaklatása napirenden van csak azért, hogy minél több és szebb játékszerekre tehessen szert a nyafogó gyermek.

Ha a kereskedő kevesebb százalékkal megelégedve, olcsóbb árak mellett jobb anyagot árusít, s így akarja a nemes versenyt felvenni, azt értenők; de a jelzett eljárás majdnem azonos azzal a piszkos reklámmal, mikor a bolt ajtó előtt álló elárutító megállítja az arra menőket és „tessék besétálni” szavakkal igyekszik az üzletbe terelni.

Ez — bár a kereskedői tisztességgel nem fér össze — mégis inkább megboosátható, mert felnötökkel történik s azoknak legyen eszök a rászédés parirozására.

De fejletlen gyermekek gyengességére vadaszni s azok erkölcsét megvesztegetni s megrontani, azt hisszük, nem tartozik azon eljárás közé, melyet menteni lehetne.

Hatósági beavatkozást ugyan nem lehet provokálni s így kellőleg ellensúlyozni sem lehet a szabadkereskedés ezen utálatos nemét. De azt hisszük, a tanítószágot megfogja találni ezen — a kritikát méltán kihívó — eljárás kulcsát és gátat fog vetni a csunya kapzsisággal azonos üzérkedésnek; mert nem tűrhető, hogy az oktatásügy, mint közügy a zsenge erkölcsük megtesztése egyes kereskedők kenyér-irigységének áldozatul essék.

Szeretnők, ha a közügy érdekében történt ezen felszólalásunkat az illetők megszivelve, beszűntetnék káros és veszélyes eljárásukat s ne provokálnának oly megtorlást, mely az ő anyagi érdekeikkel jönne összeütökzésbe.

RÉBUSZ.

HIREK.

Szeptember 14. Szombat. Róm. kath. naptár: Szt. J. felmagasztalása. — Protestáns naptár: Szt. J. felmagasztalása. — Izraelita naptár: Nisz. Vaj. — Görög-keleti naptár (szeptember 2.): Mamánt. — A nap két 5 óra 37 peroszkor, nyugszik 6 óra 14 peroszkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgár iskola, földszint.

— Rekvium László főherczegért. Megboldogult László főherozeg lelki üdvéért ma délelőt 10 órakor a minoriták templomában rekvium lesz, a melyet Csák Csirjék tartományi rendfőnök mond fényes segédlettel. A gyászistentiszteleten meg fognak jelenni a megyei és városi hatóságok, állami hivatalok, tanári és tanító testületek, valamint az összes egyletek, társulatok stb.

— József főherczeg sürgönye. József főherozeghez tudvalevőleg az aradi izraelita hitközség is intézett részvétfeliratot László főherczeg elhunytá alkalmából. Erre az iratra József főherozeg az alábbi táviratot küldötte:

Izraelita hitközségnek

Aradon.

Öszinte köszönetet mondok a hitközségnek az oly szives részvétért.

József főherczeg.

— Október 6. Az október 6-iki gyásznapélyt rendező-bizottság ma, szombaton, délután 5 órakor a kereskedelmi és iparkamara helyiségében (templom-utoza Minorita-palota) ülést tart, melyre a bizottság tagjait ez uton is tisztelettel meghívja az elnök ség.

— Csendes eső. A hosszú szárazság, forró napfényes napok után tegnapi végre megeredt az eső. A kora hajnali órákban már fekete lett az aszfalt poros szürkesége, mely csak déli órákban szikkadt meg ujra. Egész nap sütt, nehéz fellegek borították az eget folyton ígérve, de csak nehezen adta. Az esős időszak különben — úgy hisszük — a tegnapi borus nappal bekövetkezett.

— **Lampionos menet.** Az aradi kerékpár club ma este fél 9 órakor lampionos menetet rendez. A menet a Vass kávéházból kiindulva, az Atzél Péter-utcán, Szabadság-téren, Vörösmarty-utcán, Andrassy-téren át T e d e s o h i Viktor elnök főúti lakása elé vonul. A club felkéri a menetben résztvevő tagokat, hogy kerékpárjukat névjegyükkel ellátva, a felkészítés eszközlése céljából, már délután 2 órakor a Vass kávéház udvarára állítsák be, maguk pedig este 8 órakor ugyanott pontosan jelenjenek meg.

— **Gátjavítási munkálatok.** Az aradi áradások meglehetősen megrongálták a gátakat, amelyeknek megjavítása szükségessé vált. A Marospart egyes helyeire szorgalmasan hordják a termésköveket, hogy a gátjavítási munkálatokat megkezdhessék.

— **László főherceg lutriszámai.** A lutrizók éltek a szomorú alkalommal és szerencsét próbáltak László főherceg lutriszámaival. Már a szombati húzásra igen sokan rakták a szerencsétlenség napjának, a haláleset és a temetés napjának, és a kis herceg éveinek számát. De akkor e számok közül egy sem jött ki. Most azonban, a legutolsó húzáson, a melyre a lutrizók tovább játszottak, három szám jött ki, mely összekötetésben van László főherceg halálával. Kihúzták a 2-ös számot (szep. 2-ika, a szerencsétlenség napja), a 11-est (a temetés napja) és a 20-ast (a kir. herceg életkora). Ennek folytán a kincstár nagy összegeket fizet majd ternők és ambók fejében a lutrizóknak, a kik ime nyertesek a nemzetet ért veszteségben.

— **Szeptember.** Odakün a szabadban mező, az erdő fölött jöllehet még a derekas kánikula van, estefelé nyirkosodik már a levegő és a rakoncátlan szellő ugyancsak üzi-hajtja az környéket. A levegő már nem aczélszillogású és oda az ég pereme felé szürke gomolygók verődnek össze esténként. A mezőn, a réten már az őszi kikerics az uralkodó és a füvek eleven zöldje valami bágyadt halovány színbe megyen át, mintha csak érezné a közelgő hervadást. A boszorkány-pihe, a legényhűség virágait már szét futta a szeptemberi szellő és belegabalyította az környék tapadó szövetébe. Tarló alig akad itt-ott és a kukorica is mindegyre sárgább, zörgősebb lesz veszedelmére a tapsifüles nyulaknak és rókáknak. Persze, persze! az őszi lucernát is lekaszálták már és a kukoriczába szorult a róka, a nyul; a határok bokra és reketyései közé pedig a fűj meg fogoly. A hangtalan csöndet a mező fölött puskaropogás töri meg és a szél aczélkékszintű füstöt kerget szerteszét. Hogy ne hiszen innen-onnan négy hete már, hogy oda kün áll a nagy szezon, és megkezdődött a nyulak veszedelme.

— **Sok a vaddisznó.** Lipppa környékén gróf Zselénsszky Róbert vadászterületén a vaddisznók annyira elszaporodtak, hogy a közbiztonságot veszélyeztetik. Temes megye közgazgatási bizottsága fölkérte a főispánt, hogy szólítsa fel Zselénsszky grófot záros határidőben hajtóvadászat tartására, mert különben hivatalból kellene hajtóvadászatot elrendelni.

— **Szeszes italoknak a szerződési áránál drágább eladása.** A pénzügyminiszter azt tapasztalta, hogy oly esetekben, midőn a pénzügyi hatósági engedéllyel bíró bor- és sörkimérők a kizárólagos szeszitalmérési jog bérletje által részükre tovább leendő kimérés céljából átengedett palinkát a kizárólagos szeszitalmérési jog bérlete iránt kötött szerződésben meghatározott áránál drágábban mérik ki, a legkülönbözőbb törvényes intézkedésekre alapítják pénzbüntetéseket megállapító határozataikat az egyes pénzügyigazgatóságok. Egyöntetű és törvényes eljárás céljából utasította ennél fogva a miniszter a pénzügyigazgatóságokat, hogy ily esetekben, midőn pénzbüntetést kívánunk alkalmazni, a büntető határozatokat mindenkor a közadók kezeléséről szóló törvény (1893. XLIV. t. cz.) azon — 101. §-a alapján hozzák meg, mely az oly kisebb kihágások büntetéséről intézkedik, amelyeknél a kincstár megrövidítésére irányzott szándék nem forog fenn.

— **Gyermekgyilkos tanítónő.** Kisjennő röl írja levelezőnk az alábbi, borzalmas tettet. Dáskel János, erdőhegyi román tanító Mária nevű leánya, ki Kurtakéren tani-

tónő, szülei házában tegnap ikergyermekeket szült. Hogy szégyenét elrejtse, a betegágyas hajadon a gyermekeit el akarta pusztítani. Anyja segítségével sikerült is az egyik kicsikét megfojtani. A másodikat is hasonló célból vitte az anya a fás kamarába, hogy ott gonosz munkájában senki se háborgathassa. De éppen ekkor arra tartott az orvos, a ki figyelmes lévén a szokatlan gyermeksirásra egyenesen a fás kamarába ment s még jókor érkezett, hogy a kis csecsemő elköltöztetését meggátolja. A megfojtott csecsemő holttestét még tegnap este felbontották, Dáskel Jánosné, szül. Petrovits Milkát pedig a csendőrség bekísérte a járásbíróság börtönébe.

— **Postatisztek mint segédtisztok.** A posta-és táviró-igazgatóság már többször fölvetette azt a kérdést, hogy a kezelési szolgálatban bevált posta- és táviró altiszteket nem lehetne-e valamiképp segédtisztokká képesíteni. A kereskedelmi minisztériumban is tárgyalták ezt a kérdést s a miniszter most döntött ez ügyben. Kimondotta, hogy a szakképzettség, szorgalom, pontosság és megbízhatóság tekintetében kiváló altisztek, ha ebben a minőségükben öt évet szolgáltak, minden tanfolyam nélkül letehetik a segédtiszt szakszolgálatot s alkalom adtán ki fogják őket nevezni.

— **Vendégszereplő tolvaj.** A tolvajlások elkövetésére szűk területnek tartotta Aradot Sinkó Gergely, aradi lakos és háztulajdonos. Ki-ki rándult hát a környékre, hol sikerrel végzett fellépéseiből csinos kis vagyont kapart össze. Tegnap éjjel az új-aradi Zselénsszky-pusztáról hajtott hazafelé kukoriczával megrakott szekéren, de rajtavesztett, mert a vámnál letartóztatták. Társa is van, Pethő János személyében, a kinek szintén van multja, amennyiben ez egyizben emberölésért fogházat szenvedett.

— **Névmagyarosítás.** A belügyminiszter megengedte, hogy Hirschmann László, aradi illetőségű budapesti lakos vezetéknevét Hámorira változtassa.

— **Aranyhomok Kaukázusban.** Egy Tifiszből érkezett távirat szerint a kaukázusi Csoroh folyó mentén és a talgomi sziklahasadékban jelentékeny mennyiségű aranyhomok akadtak. A beható vizsgálat folyamán kiderült, hogy a török határtól kezdve a Csoroh folyó egész mentén, a koholi völgyig, Batum város közelében, nagy aranytelepek vannak, sőt a Csoroh folyó mellékfolyóiban, az Adamutsa és Berta-Suban is igen jelentékeny mennyiségben találtak aranyat. Az eszközölt mosásoknál 1: 12800 aranyat találtak. A vállalkozási kedv máris nagy mértékben jelentkezik az aranyföld kiaknázására, mert Batumtól kezdve Ortisig és innen Ordapughig az aranykeresők máris nagyban dolgoznak.

— **A szerb patriarcha a kormány ellen.** Ugyancsak érdekes dolgok történtek Karlován a szerb iskolatanács legutóbbi gyűlésén e hó 8-án, melyet maga a patriarcha, Brankovics György vezetett. A többi ügyek között két fontos dolog került tárgyalásra, a melyek mindketteje a magyar kormányt érinti. Az egyik a kultuszminiszter azon rendelete, a melylyel érvényt skart szerezni a törvény által biztosított állami befolyásnak az autonómikus szerb népiskolákban. Az iskolatanács ezt a rendeletet visszautasította és félretette.

A másik ügy a magyar kormány azon intélmé volt, melyet Brankovics patriarchának küldött azért, hogy szerb egyházi tisztviselők résztvettek a budapesti nemzetiségi kongresszuson. Az iskolatanács a magyar kormány beavatkozása ellen tiltakozott.

A hazafias szerbség kíváncsian várja most a visszautasítás-tiltakozás eredményét, annál inkább, mert azt bészélik, hogy Brankovics az ellene egy szerb lapszerkesztő által emelt büntető panasz miatt elkeseredve, lemondani készül s most

szántszándékkal keresi a szépségtözezt a kormány nyal, hogy visszavonulásának ellenzéki indoka legyen.

— **Öngyilkos bankhivatalnok.** Tegnap ismét egy intézeti tisztviselő lett a fővárosban öngyilkos. Radákovich Gyula a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjának fiatal tisztviselője ma délelőtt Arpad utca 9. számú lakásán agyonlőtte magát. Radákovich 23 éves fiatal ember volt, akit a bank igazgatósága a napokban szabadságot hosszabb időre, hogy önkéntességi évét leszolgálhassa. Radákovich az éjjelt egy nővel és egy barátjával mulatta át cigányzene mellett a keresi-uti Kossuth-kávéházban, ahonnan reggel ment haza Arpad-utca 9. szám alatti lakására. Az egész délelőttöt iratai rendezgetésével töltötte el s délfelé egy hordárt hivatott s 4 frt 50 krért egy revolvert és 3 drb. töltényt hozatott. Kevéssel azután a divánon hanyatt fekve, jobb halántékra lötte magát. A lövés zajára elősiető házbéliek nyomban értesítették a mentőket és rendőrséget. A mentők még teljes eszméleténél találták Radákovichot s sebet bekötözve, a Rókus kórházba szállították, ahol még éjfélig nem halt meg. Az öngyilkos unokaöccse nagynevű regényíróknak, Vas Gerebennek. A magyar központi jelzálogbank igazgatósága Radákovichot pár nap előtt kifogástalan magaviseletének s használhatóságának méltánylásul katonai szolgálata idejére fizetésének föntartásával szabadságolta.

— **Kalandos légutazás.** A krakói közönség előtt most egy Miss Anna nevű léghajósno mutatja be produkcióit a közönségnek. Mutatványainak sok nézője van, a kik nagy figyelemmel kísérik a merész léghajósno nyaktörő mutatványait. Tegnap is — bár az idő nem volt kedvező a felszállásra — szintén megkezdte mutatványait. Felült a léggömb aljához erősített trapezre és különféle gyakorlatokat végzett. A rosszul megtöltött léghajó nem tudott magasra fölemelkedni és röptében neki-vágódott a Szt. Anna templom keresztjének és szét pattant. Miss Anna előbb a templom tetejére esett, onnan egy lejjebb fekvő kápolnára, míg végre a kis kápolna fedeléről lezuhant a földre, a hol eszméletlenül terült el. Súlyos sérüléseket szenvedett ugyan, de a melyek szerencsére nem életveszélyesek.

— **Nagy gleccersuszamlás.** A berni kantonból nagy szerencsétlenség hírére hozza a táviró: a szerencsétlenséget egy hatalmas jégmező megcsuszamlása okozta. Az Alteis melletti Gemminton történt, a hol a megcsuszamlott gleccser mintegy három kilométernyi területet borított el. Hatember élete vesztett oda. Továbbá több száz darab szarvasmarha és sok alpesi kunyhó esett áldozatul a gleccersuszamlásnak. A gleccser harmadrésze teljesen lezuhant egy szakadékba. A többi része a szomszédos sziklákig csuszamlott és eközben temette maga alá a schwarzembachi majorság közelében lévő pásztorokat és a gondjaira bízott nyáját. A kanton régebbi lakosai említik, hogy száz évvel ezelőtt hasonló szerencsétlenség történt a mostani katasztrófa helyén. A szerencsétlenséget az utolsó napokban lévő szokatlan nagy forróság okozta. Az időjárás most hirtelen megváltozott, nehéz olmos eső esik és a felhők ködbe borítják az egész hegyvidéket.

— **Rabuldozás.** Kolompár-Rigó Jancsi hírhedt cigányharamia, a sátorozó bandák egyik legveszélyesebbjének feje évek óta raboskodott a szegedi csillagbörtön szürke falai között, amidőn a mult évben, egy kódos novemberi estén megszökött az intézetből. A rab favágáshoz volt rendelve azon nap, a fászkamrából lopozott az udvarra s az ott álló lámpához támasztott létra segítségével felmászott a kökerítés tetejére. A 4-5 ölnyi magasból a utczára vetette magát, egy hórakásra esett s nem történt baja. Azzal aztán a hideg téli éjszakában eltűnt a könnyű öltözkű rab s azóta nyoma veszett. A csillagbörtön 700 lakója között azonban maradt még cigány elég, köztük nyolcz olyan ember, akiket az igazgatóság azzal gyanúsít, hogy előzetes tudomásuk volt Kolompár-Rigó Jancsi szökéséről. Ez alapon a nyolcz embertől elvonták a föltételes szá-

badság kedvezményét s ki kellett tölteni teljes büntetésüket. A nyoloz nomád cigány ekkor megfogadta, hogy kézrekeritik Kolompárt, aki miatt ők szenvedtek. Alig két hete szabadt a banda a három nap előtt Kolompárt, kit majd egy éve köröznek eredménytelenül, nyomravezetés útján letartóztatta a székesfehérvári csendőrség. Mikor meglánczolva visszahozták H a t z i n g e r börtönigazgató elé, a cinikus betyár így kiáltott fel:

— Jaj, csak hogy újra láthatok a nagyságos urat!

— Magyar kivándorlók elorozítása. A New Yorkban megjelenő „Magyar Híradó” gróf Zichy Hermann lapja azt a szenzációs újságot hirdeti, hogy az amerikai Egyesült-Államokban ez év november hónapjában orosz, tót, magyar és angol nyelvű új hirlap fog megjelenni, a melynek célja: biztosítani az orosz befolyást az Egyesült-Államokban a keleti hitűekre és a Magyarországból bevándorló sok görög katolikust az orosz orthodox hitre téríteni. A lap élére Tóth Elek wilkesbarrei volt lelkész, azelőtt tudtunkkal az eperjesi g.-k. szeminárium tanára, ki az új világba éppen nem érintetlen névvel távozott, jelenleg az orosz misszió felügyelője, van kiszemelve. Ezért 6000 dollár évi fizetést biztosítottak volna neki. A szerkesztőjét 40 személy alkotná; tizen-tizen dolgoznának minden egyes nyelvrészben. Ugy ezeket, mint a szerkesztőt a moszkvai szent zsinat fizetné; a hirdetésekkel befolyó pénz a fizetések javítására fordítatnék. A lap terve már teljesen ki van dolgozva; most még csak az iránt folynak a tárgyalások, vajjon Chicagóban vagy New-Yorkban adják-e ki a lapot.

— Rejtélyes betegség. Komáromban — mint írják — a hó 9. és 10-ike közötti éjjel a kávéházból hazatérő cigányzenészek a hajóállomás közelében egy 23—24 évesnek látás, jól öltözött nőt találtak eszméletlenül a földön. Az első pillanatban azt hitték, hogy bűntény áldozata, de közelebbről megnézve az elalélt hölgyet, nem találtak rajta oly sérülést, mely ezt a feltevést igazolta volna. Azonkívül mellette volt egy szíjjal átszorított utikendő, kis kezitáská, ujjain pedig egy jegygyűrű kívül két értékes gyűrű volt. Az egyik cigány vizet hozott s az alélt nő arcát vizsgál megloccsolta, de miután az ösmeretlen nem tért magához, elmentek a közelben levő Ludasi-féle kávéháza segélyért. A kávéháztulajdonos és a pénztárosnő több vendéggel együtt az idegen nőhöz ment s konyakot osepgettettek szájába, de szintén sikertelenül. Ezért tehát három közöshadseregbeli katona a kávékérésére kérelmezte az alélt hölgyet s átvitte a kávéháza. A kávékérés magához vette a nő óráját, gyűrűit s egyéb értéktárgyait s azonnal dr. Bányai városi főorvosért küldött; a ki néhány percz múlva meg is jelent. A pénztárosnő feloldotta az ösmeretlen nő fűzőjét s az orvos utasítása szerint a beteg szivgödreit, halántékait s karjait bedörzsölte, szájába ismét konyakot osepgettett s hideg vizet borogatást rakott rá. Az orvos, a kaszírő és a kávékérés egy órai együttes fáradozása azonban sikertelen volt s miután bérkocsit a késő éjjeli órában nem lehetett kapni, a beteget dr. Bányai rendelkezése alatt szállították az újszónyi vasutállomástól éppen visszaérkező omnibuszon a városi női kórházba, hol az érdekes beteget külön terembe fektették. Az ismeretlen nő most már három nap óta fekszik t e t s z h a l o t t k é n t a kórházban s noha Komárom összes orvosai naponta többször meglátogatják és megvizsgálják, még sem képesek felébreszteni. De betegségét vagy annak okát felismerni, sem külső sérülést azonban nem találtak. A beteg nőnél nem találtak semminemű irást, mely róla felvilágosítást adhatna s így személyazonossága most is ösmeretlen. Miután azonban a hajóállomástól a városba vezető uton találtak, annyit gyanítanak, hogy Budapest felől érkező hajón jött Komáromba.

— Párba Ischlben. Az udvar eltávozására Ischlben a fürdőközönség kissé fesztelebnebb lett. — Az udvar jelenléte, ha nem is depresszív, de mindenestre kissé benitólóbat a nagy világfürdő társas életére, amely most kezd igazán szabadabban létezni. A napokban véres kimenetű kardpárba is volt a fürdőhely mellett elterülő erdőség egyik tisztásán. A párbaező felek egyike egy brünni katonatiszt, a másik egy bécsi jogász volt. A katonatiszt a Walter-kávéház terraszán sértő

módon kérdőre vonta a fiatal embert, aki állítólag erősen fixirozta. A fiatal ember kijelentette, hogy nem tud semmit a neki tulajdonított fixirozásról és felszólította a katonatisztet, hogy sértő kifejezéseit vonja vissza. De a tiszt kadját csörtetve csak fegyveres elégtételt volt hajlandó adni. Kivánságához képest megtörtént a párviadal karddal. A katonatiszt huzta ezuttal a rövidebbet, mert a bécsi jogász, a ki egyik leghatalmasabb burschenschaftnak a seniore, tehát alaposan tud vivni, hatalmasan összevagdalta ellenfelét.

— Nidange falu vége. A lotharingiai térképek nemsokára változáson fognak átmenni, mert a metz járásban fekvő kis Nidange falu el fog tűnni a föld színéről. Egy de C u r e l nevű ur ugyanis abból a cselből, hogy a vadászterületét megnagyobbítsa, óriási területet vásárolt, hogy azokat fával beültesse. Az említett falucska házait már összevásárolta és részben le is bontotta, s így az a kis falucska, a mely már a XII. században megvolt, el fog tűnni a föld színéről.

— A haladópárti szultán. A párisi Autoritének jelentik Konstantinápolyból: Nagy tüntést kelt a szultán legújabb rendelete, mely egy fegyvermuzeum felállításáról intézkedik. A muzeum S i l a h y e M o u r o h a n é néven Konstantinápolyban fog épülni s egészen a bécsi Arsenal mintájára készül. A benne elhelyezendő fegyvergyűjtemény gazdagságban és érdekességben felül fogja múlni az összes hasonló európai gyűjteményeket, a mennyiben nagyon sok oly különleges darabot fog tartalmazni, melyekkel eddig egyetlen egy gyűjtemény sem dicsekedhetik.

— Miatyánk a szabadságharcból. 1848. márcziusban, a mikor a Petőfi Nemzeti dala szárnya kelt, egy Miatyánk is forgott közzájön. Ezt a Miatyánkot K a n i t z Simon lugosi orvos naplója őrizte meg a mai napig. A Miatyánk szószerint így szól:

Atyánk Metternich, a ki Bécsben vagy, szentségtelenítessék a te neved, jöjjön hozzánk más kormány, az alattvalók akarata legyen ugy Magyar-, mint Osztrákországban is. Adj nekünk nagy kényeret, csak bocsásd meg a mi káromlásainkat, a mint mi is megbocsájtjuk az új kölcsonat. Ne vigy minket a kísértetbe az új hitelpapírossal, hanem szabadsíts meg igazi arannyal és ezüsttel minden bajtól. Amen.

Meg vagy átkozva papirpénz, csalással teljes veled van a kurzus és el van kárhóztatva az, a ki fölkapott téged, te képmutató papiros. Imádkozzál érettünk alattvalókért most és a vasuti részvények által bekövetkező kridánk órájában Amen.

— Szettepte az oroszlan. Párisból sürgönyzik: F a i s o n - n a k lyoni állatseregletében tegnap szörnyű eset történt. A y s e t t e vasuti hordár, ki az állatsereglet egyik alkalmazott-néjával bartságos viszonyban állott, tegnap reggel tréfából a nagy ketreczben, mely történetesen üres volt, le akarta magát fényképeztetni. A szomszédos ketreczben azonban egy óriási oroszlan szunyadt. Mialatt a fényképész készülékét felállította, Aysette incselkedni kezdett az oroszlanal, mely erre felébredt. Aysette annyira könnyelmű volt, hogy a ketreczeket elválasztó ajtót is kinyitotta. Az oroszlan e pillanatban felszökött, szétdarabolta karmaival a szegény áldozat fejét és bevonszolta magával a hullát saját ketreczének sarkába, hol azt a szó legteljesebb értelmében darabokra szedte.

— Magántanítónőül ajánkozik elemi, vagy polgári és felsőbb leányiskolai tanulók mellé egy végzett fiatal tanítónő. Czimmet szivességből a szerkesztőség szolgál.

— Adomány. D á n i e l Józsefné urnő az „Aradi polgári jótékony-egyletnek” 10 frt — az az Tíz forint o. é. adományozott, mely adományért hálás köszönetet mond az elnökség.

HYMEN.

Vesey Gyula, m. kir. államvasuti mozdonyvezető e hó 12-én esküdtött örök hűséget H a v e t i c s Katicza kisasszonynak, H a v e t i c s János aradi polgár kedves leányának.

Cs. Endes Dániel, hirlapíró társunk, e hó 12-én tartotta eljegyzését, H a v e t i c s Lujza kisasszonnyal, H a v e t i c s János aradi polgár kedves leányával.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Meghívó. Felkértnek a Kölcsey dalkör t. működő tagjai, hogy ma este 8 órakor, a megtartandó énekpróbán teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi iparos-íjjak önképző- és betegsegélyző egylete oetegsegélyalap javára szeptember hó 14-én szombaton az ipartestület helyiségében táncozzal egybekötött műkedvelői előadást rendez. Beiepti díj: személyenkint 60 kr. Pénztárnyitás 7 1/2 órakor Kérdete este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadotnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Az előadás az udvarban, táncz pedig a nagyteremben tartatik meg. Szinre kerül: „A legény bolondja” népszimű. Rendező: S t e i n e r Samu. Sugó: S u s k e v i c s Rezső. Dalokat vezeti: G o n d a János Frigyes. Játsszani fognak: Farkas Menyhért, Szuszenka Aranka, Klinger Emilia, Klinger Adel, Kusmann Róza, Varga János, Szász Róbert, Brucker István, Kelly László, Szász Robert, Hell Gáspár, Úr-rata Ferenoz, Kömives Imre, Gábor András, Káhn Ignácz, Szerénka Vilma, Matuschik Katicza.

SZINHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

* Gergely Gizella kisasszony a laibachi városi színház volt tagja, A r e d r a szerződött második szubretnek, L e s z k a y András színtársulatához. A fiatal művésznő október elsején kezdi meg működését.

* Csécsi Imre a jeles egyházi szónok egy beszéde jelent meg nyomtatásban. A gyászbeszédet Csécsi a R o z s n y a y Mátyás korporsója felett mondta el.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A radnai-utli gyilkosság ügyében már beterjesztette Köllér János vizsgálóbíró az iratokat a kir. ügyészséghez. T h o m a Miklós vádlott, mint ezt már lapunkban megirtuk, beismerde, hogy Merzena Józsefnét megölte de tagadja, hogy rablási cselzattal hatolt volna be lakásába. Tagadja azt is, hogy előre megfontolt szándékkal ölte volna meg Merzenánét és így gyilkosság helyett valószínűleg csupán szándékos emberölés büntette miatt lesz el-lene vád emelhető. A kir. ügyészség, tekintettel a bünper fontosságára Thoma Miklós elmebeli állapotának megfigyelését indítványozta, mire annál is inkább szükség van, mert Thoma szimulálja a bolondot. — Mikor ugyanis Köllér vizsgálóbíró őt legutóbb kihallgatta, minden előzmény nélkül egyszerre csak fontoskodva így szólt a vizsgálóbíróhoz:

— Képzelve csak tegnap éjjel a feleségem meglátogatott a fogházban, milyen szép az én feleségem... Köllér bíró azonban átlátott Thoma tervein s mosolyogva jegyzé meg:

— Ugyan Thoma mit gondol, hogy a bíróság magának fel fog ülni? Lássá tettetésével nem megy messzire, mert az orvosok ma már megtudják állapítani valóban tébolyult-e maga vagy csak teteti magát. És erre Thoma világosan, érthető feleletekkel válaszolt a vizsgálóbíró kérdéseire.

§ A rágalmazott kapitány. A r g y e l á n Döme arad-gaji lakos, olyan vakmerőségre vemedett M a d a r á s z Antal gaji kapitány-nal szemben, hogy őt saját hivatali szobájában kezdte szidni. Többek közt azt mondta a, hogy ő csak annak szolgálat igazságát, ki fizet és az általa feljelentett S z i m i l o v Vászára rárótt büntetéspénzt is zsebre vágta. Ez ügyben tegnap tartották a végtárgyalást, mikor is Argyelán Dömét, az enyhítő körülményeket tekintetbe véve, 8 napi fogházra és 5 frt pénzbüntetésre ítélték.

TÁVIRATOK.

Anyakönyvvezetők kinevezése.

Budapest, szeptember 13. (Saj. tud. táv.)
Perczel ma kinevezte a baranyamegyei anyakönyvvezetőket. A Hiv. Lap holnap közli a kinevezéseket.

Védekezés a kolera ellen.

Budapest, szept. 13. (Saj. tud. táv.)
A törökországi és galiczi kolera folytán a legszigorubb óvintézkedések lettek a kolera ellen elrendelve.

A belügyminiszter körutja.

Igló, szeptember 13. (Saj. tud. táv.)
Perczel ma ideérkezett s a lakosság nagy ünnepekkel fogadta a minisztert, ki megszemlélte a városházát és főszolgabírói hivatalt s számos kocsi kíséretében azután Igló-füredre hajtatott, hol Igló város értelmisége fényes bankettet rendezett Perczel tiszteletére.

Számos, lelkes felköszöntő között a legnagyobb hatást Perczelé tette, ki először köszönetet mondott a vendégszeretért és megtiszteltetésért.

Beszéde folyamán kijelentette, hogy a közigazgatás államosításáról szóló törvényjavaslat még a jövő év április havában a törvényhatóságoknak véleménynyilvánítás és hozzászólás végett megküldeni, és általában a nyilvánosságra hozatni fog, hogy a közvélemény vele foglalkozhassék. Kijelentette, hogy a törvényjavaslat az önkormányzatot sokkal nagyobb mérvben biztosítandja, mint azt ma tervezik. Zajos éljenzés és taps követte a miniszter beszédét.

A bankett után sok kocsi által kísérvé meglátogatta Lócsét; a miniszter tulajdonképp a leégett Merény községet akarta meglátogatni, de közbejött akadályok miatt ezt nem tehetette, hanem Merény község küldöttségét már Iglófüreden fogadta.

Perczel az éjjeli vonattal Budapestre visszautazott.

Királyunk levele Vilmoshoz.

Bécs, szeptember 13. (Saj. tud. táv.)
A király rendkívül meleg hangú levelet intézett a német császárhoz, megköszönve az adományozott magas méltóságot, kérve a császárt, hogy ezentúl hadseregünk lovassági tábornoki egyenruháját (magyar) viselje.

A pápa és a magyar kormány.

Bécs, szeptember 13. (Saj. tud. táv.)
A gliardi nunczius kijelentette, hogy a pápa az egyházi törvények daczára föltétlen békében akar élni a magyar kormányval.

Az új kormány és a balpárt.

Bécs, szeptember 13. (Saj. tud. táv.)
Az egyesült balpárt elnöksége ma tartandó ülésében elfogja határozni, hogy a párt részéről senkit sem delegál a Badeni kabinetbe, hogy ezáltal a kormányval szemben szabad kezet biztosítson magának. Azon esetre, ha a többi párt részéről bárki is felvétetnék a kabinetbe úgy az egyesült balpárt azonnal ellenzéki állást foglal el.

Basáskodó kerületi előljáró.

Krakó, szeptember 13. (Saj. tud. táv.)
Dobrowolski kerületi előljáró a

krakói kerületben fekvő Chomezky köznyékben hat parasztot lánczra veretett és börtönbe vettetett, mert szavazatukkal a tartománygyűlési választásoknál nem volt megelégedve.

Égő vonat.

Beiruth, szeptember 13. (Saj. tud. táv.)
A mozdony szikrájától egy kocsi meggyuladt, s mert a lejtős uton megállani lehetetlen volt, elégett 12 kocsi. Hét utas megégett és sokan súlyosan megsebesültek.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

Gyenes és Balog országjelentése.
Budapest, szeptember 13.

Gabonaüzlet: Buzát ma jól kínáltak, a vételkedv szintén jó volt s az irányzat kellemes lett. Elkelt 30000 mm. jól tartott napi áron.

	mmásza	kg	frt
Tiszavidéki	200	82.	6.80
"	100	81. ^s	6.52 ^{1/2}
"	100	81.	6.50
"	100	80. ^s	6.40
"	100	80. ^s	6.40
"	100	81.	6.42 ^{1/2}
"	400	81.	6.50
"	100	80. ^s	6.42 ^{1/2}
"	100	80. ^s	6.45
"	100	80. ^s	6.50
"	200	80.	6.40
"	200	79. ^s	6.32 ^{1/2}
"	100	79.	6.42 ^{1/2}
"	1000	80. ^s	6.70
Pestvidéki	100	82.	6.57 ^{1/2}
"	300	81.	6.57 ^{1/2}
"	200	80. ^s	6.35
"	100	80. ^s	6.40
"	100	80.	6.30
"	200	79.	6.55
"	200	78. ^s	6.35
"	100	78.	6.30
Székesfehérvári	1500	78.	6.40
"	500	77.	6.25
Dunai	200	77. ^s	6.52 ^{1/2}
Felső-tiszai	200	80. ^s	6.37 ^{1/2}
"	300	79. ^s	6.37 ^{1/2}
Szánádi	5200	80. ^s	6.60
Ó-Bocsei	4100	78. ^s	6.50
Zab	100	6.—	—
"	100	5.90	—
"	100	5.85	—
"	100	5.75	—

Határidőüzlet: Amerikából érkezett valamivel szilárdabb jegyzésekre nálunk is valamivel szilárdabban indult az üzlet budában, s közepes forgalom mellett úgy zárult is. Tengeri változatlanul indult s csekély vásárlási kedv mellett zárlatig alig mutatott némi változást. Roza és zab változatlanul.

Zárul 12 órakor:

Ossi buza	6.22—6.23
Buza május—júniusra	6.74—6.76
Tavaszi rozs	5.94—5.95
Ossi rozs	5.54—5.55
Tengeri május—júniusra	4.53—4.54
Tengeri július—augusztusra	5.35—5.40
Tavaszi zab	5.89—5.91
Ossi zab	5.57—5.59
Repose	9.60—9.65

Külföld: New-York buzára $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{2}$, tengerire $\frac{1}{8}$ szilárdabb. Chicago: buza $\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{4}$, tengerire $\frac{1}{8}$ szilárdabb. Páris csendes, Liverpool változatlan. London lanyha.

Értéktőzsde: Ma változatlan árfolyam indult s mérsékelt forgalom mellett nemzetközi és helyi papírok változatlan zártak.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	404.25
Magyar hitelrészvény	489.25
Osztrák államvasút	403.25
Rima-Murányi	298.75
Lombard	112.75

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok, 1895. évi szept. hó 12-én. Hizott sertés árak: 1. Magyar elsőrendű 1. Óreg nehéz (páronként 400 kg-ron felül sulyban) —. krig. Óreg közép (páronként 300—400 kg-gramm sulyban) —. krig. Óreg könnyű (páronként 250 kg-gramm sulyban) 58.—54. krig. Fialal közép (pkint 251—320 kg sulyban) 58.—54. krig. Fialal könnyű (pkint 250 kg-gramm sulyban) 54.—55. krig. II. Magyar ssertés: Nehéz (páronként 280 kg-gramm felül sulyban) —. krig. — Közép (pkint 220—280 kg-gramm sulyban) —. krig. — Könnyű (pkint 220 kg-gramm terjedő

sulyban) —. krig. S sertés: Nehéz (páronként 260 kg-gramm felül sulyban) 58.—54. krig. Közép (páronként 220—260 kg-gramm sulyban) 58.—54. — krig. — Könnyű (páronként 220 kg-gramm terjedő sulyban) 54.—55. krig. S sertés: szept. hó 10-én volt készlet 27167 darab. 1895. szept. hó 11-én felhajtott: — darab. 1895. szept. hó 11-én elszállított 359 darab. 1895. szeptember 12-én maradt készletben 26857 drb. — A hizottsertés ületirányzata: Kissé kellemesebb.

Szésszüzet.

— Szeptember 13. —

Mai jegyzéseink: Készár nagyban nyers szesz 52 forint 25 krajczár, kismányber 52 forint 75 krajczár hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 13. d. n. 5 óra.

Buza búsági új	6.05—6.50
Buza tiszavidéki	6.20—6.55
Buza pestvidéki	6.10—6.50
Buza fejérmegyei	6.05—6.50
Buza bácskai	—
Roza új, elsőrendű	5.55—5.60
Roza új, másrendű	5.50—5.55
Arpa takarmány	5.15—5.40
Arpa égetai való	5.60—6.30
Arpa sörfőzdei	6.90—8.—
Zab	5.80—6.60
Tengeri búsági	5.50—5.55
Tengeri másnemű	5.35—5.45
Káposzta-repose búsági	6.68—6.78
Kóles	5.25—5.75
Buza március—április	6.75—6.76
Buza szeptember—október	6.22—6.23
Buza május—június	—
Roza szeptember—október	5.52—5.54
Tengeri május—június	4.58—4.61
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri október	5.30—5.35
Zab március—április	5.90—5.94
Zab szeptember—október	5.58—5.62
Káposzta-repose augusztus—szeptember 1894.	9.60—9.65

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. szeptember 13.

Magyar aranyárjadék $4\frac{1}{2}\%$	92.—
Magyar koronárjadék $4\frac{1}{2}\%$	94.60
Magyar arany $4\frac{1}{2}\%$	129.25
Magyar ezüst $4\frac{1}{2}\%$	103.50
Magyar keleti vasút 1876.	121.25
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.25
Magyar italmegváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyereségy-sorsajegy kölcsön	158.50
Tiszasabályozási és szegedi kölcsön	149.—
Osztrák papírárjadék	100.75

Hivatalos árfolyamok

a bécsi áru- és értéktőzsdén.

— Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósítása. —

Bécs, 1895. szeptember 13.

Magyar koronárjadék %	100.—
Magyar hitelrészvény	487.—
Osztrák hitelrészvény	408.21
Anglóbank részvény	175.85
Laenderbank részvény	236.—
Bécsi bankgyűlési részvény	172.50
Osztrák államvasút részvény	408.50
Déli vasút részvény	112.25
Osztrák északnyugati vasút részvény	—
Osztrák északnyugati (Elberölgyi) részvény	288.—
Budapesti villamos városi vasút részvény	—
Salgó-tarjáni részvény	—
Rimamurányi részvény	239.—
Brassói közzémbánya részvény	—
Dunagözhajózási részvény	559.—
Lloyd-társulat részvény	570.—
Alpesi bányarészvény	100.20
Union	352.56
Török sorsajegy	78.60

VIZJELZÉS.

1895. évi szeptember hó 13-án reggel 7 órakor észlelt viszállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérésén:

Észlelési állomás	Hőmérő C°	Időjárás	Vízállás	
			ostimétr.	Ugratagóg ostimétr.
Branyoska	+ 15°	borult	— 16	—
Gyulafehérvár	0°	borult	—	—
Arad	+ 16°	esős	— 148	—
Makó	+ 18°	felhős	— 42	—
Szeged	+ 16°	esős	— 48	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1895. szeptember 13.

A m. kir. felyammérési hivatal.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

Hirdetmény.

Figyelmeztetnek az egyes házak tulajdonosait, hogy a ház összekötéseinek a csatornázási órával való összekapcsolása és a csatorna árá készülékének eltávolítása mindaddig megengedve nincs, míg az illető kerületben az ejection állomás működése ki nem próbáltott. Az egyes ejector állomások kipróbálásának megtörténtét hirdetmény útján fogjuk közzéadni.

Arad, 1895. szept. 2.

A városi tanács.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

1931/1895. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönségénél a 900 frt évi fizetéssel s nyugdíjjogosultsággal kapcsolatos építészeti felügyelői állás üresedésbe jöven, azokat, akik ezen állást elnyerni óhajtnak és az építészeten gyakorlati ismeretekkel bírnak, ezen felhívom, hogy pályázati kérvényüket hozzám a folyó évi szeptember hó 15-ig bemutassák. Aradon, 1895. évi augusztus 31-én.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

17010/1895. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tesszük, hogy a hadsereg lószükségletének kiegészítése céljából 1895 évi október hó 7-ik napján délelőtti 9 órakor Aradon az országos vásártéren a m. kir. honvéd lovas laktanyával szemben katonai lóvásár fog tartatni melyen csakis maguktól a tenyésztőktől vásároltatnak meg a katonai célra alkalmas lovak.

Felhívjuk mindazon lótenyésztőket kik lovaikat értékesíteni akarják, hogy a fent megjelölt helyen és időben lovaikkal megjelenjenek.

Arad 1895. évi augusztus hó 10-én.

A városi tanács.

VASUTI VONATOK MENETRENDJEI

Ervényes 1895. évi április hó 1-étől.

Budapest—Arad.

	reggel	délut.	este
BUDAPEST indul.	8,05	1,55	10,—
Szolnok	11,07	8,56	1,35
Csaba	2,28	5,52	4,37
Kétegyháza	2,54	6,10	5,08
Lökösháza	8,12	—	5,28
Kurtics	8,28	6,34	5,43
Sofronya	8,40	—	5,55
ARAD érkezik	8,55	6,52	6,10
	délután	este	reggel

Arad—Budapest.

	d. e.	reggel	este
ARAD indul.	11,20	8,18	9,40
Sofronya	11,36	—	9,58
Kurtics	11,49	8,36	10,12
Lökösháza	12,06	—	10,30
Kétegyháza	12,28	9,00	10,59
Csaba	1,19	9,23	11,44
Szolnok	4,14	11,19	2,58
BUDAPEST érkezik	7,20	1,10	6,10
	este	délután	reggel

Erdély felé.

	d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD indul.	2,30	6,35	4,30	7,02
Glogovác	2,44	6,48	4,42	—
Györök	3,14	7,08	5,04	—
Paulis	3,31	7,17	5,15	—
Radna-Lippa	3,58	7,30	5,33	7,47
Konop	4,80	7,57	5,57	—
Borzova	4,50	8,18	6,18	—
Tótvárad	5,21	8,35	6,39	—
Soborsin	5,40	8,53	6,58	8,48
Piski	—	11,17	9,24	—
Gyulafehérvár	—	12,51	11,01	11,18
Tövös érkezik	—	1,20	11,30	11,40
	délután	éjjel	éjjel	

Erdély felől.

	éjjel	éjjel	este
Tövös indul.	3,36	8,19	—
Gyulafehérvár	3,58	4,04	—
Piski	5,07	6,05	—
Soborsin	6,34	8,20	4,00
Tótvárad	—	8,37	4,20
Borzova	—	9,02	4,49
Konop	—	9,19	5,07
Radna-Lippa	7,28	9,49	5,45
Paulis	—	10,02	6,01
Györök	—	10,15	6,17
Glogovác	—	10,38	6,48
ARAD érkezik	8,08	10,50	6,59
	délután	reggel	este

Arad—Csaba—Nagyvárad.

	reggel	délut.
ARAD indul.	5,18	8,56
Sofronya	5,31	4,18
Kurtics	5,44	4,45
Lökösháza	6,00	5,18
Kétegyháza	6,18	6,18
Kigyós	6,31	6,37
Csaba	7,02	6,55
NAGYVÁRAD érkezik	9,32	—
	délután	este

Nagyvárad—Csaba—Arad.

	délután	délután
NAGYVÁRAD indul.	—	4,25
Csaba	7,09	7,12
Kigyós	7,24	7,25
Kétegyháza	7,47	7,39
Lökösháza	8,14	7,58
Kurtics	8,38	8,15
Sofronya	8,58	8,37
ARAD érkezik	9,10	8,42
	este	este

Arad—Temesvár.

	reggel	d. e.	délut.
ARAD indul.	6,20	11,30	5,00
Uj-Arad	6,31	11,54	5,21
Németságh	6,49	12,19	5,47
Vinga	7,08	12,47	6,14
Orczifalva	7,20	1,04	6,34
Merczifalva	7,31	1,20	6,52
Szt.-András	7,43	1,39	7,12
TEMESVÁR érkezik	8,01	2,05	7,39
	délután	délut.	este

Temesvár—Arad.

	reggel	d. u.	este
TEMESVÁR indul.	8,20	1,12	9,10
Szt.-András	8,46	1,41	9,29
Merczifalva	9,04	1,59	9,48
Orczifalva	9,19	2,15	9,54
Vinga	9,42	2,40	10,11
Németságh	10,00	2,57	10,26
Uj-Arad	10,30	3,30	10,45
ARAD érkezik	10,43	3,44	10,55
	délután	délután	éjjel

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

	d. e.	este
UJ-SZT.-ANNA indul.	8,00	6,35
Simánd	8,31	7,06
Kisjenő-Erdőhegy	9,15	7,51
Székudvar	9,31	8,08
Sikló	9,46	8,23
Ottlaka	10,00	8,37
Elek	10,20	8,55
KÉTEGYHÁZA érkezik.	10,35	9,10
	délután	este

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

	reggel	d. u.
KÉTEGYHÁZA indul.	5,20	8,00
Elek	5,33	8,20
Ottlaka	5,43	8,33
Sikló	5,56	8,47
Székudvar	6,06	4,03
Kisjenő-Erdőhegy	6,25	4,33
Simánd	6,43	5,05
UJ-SZT.-ANNA érkezik.	7,12	5,35
	délután	este

Mezőhegyes—Kétegyháza.

	d. e.	este
MEZŐHEGYES indul.	8,00	7,00
Kamarásmaj.	8,13	7,12
Nesse	8,21	7,21
Kovácsháza	8,40	7,40
Bánhegyes	9,03	8,03
M.-Bodzás	9,25	8,25
Bánkut	9,39	8,39
KÉTEGYHÁZA érkezik.	10,00	9,00
	délután	éjjel

Kétegyháza—Mezőhegyes.

	reggel	délután
KÉTEGYHÁZA indul.	5,16	8,15
Bánkut	5,34	8,37
Megyes-Bodzás	5,45	8,55
Bánhegyes	6,01	4,17
Kovácsháza	6,17	4,40
Nesse	6,27	4,54
Kamarás-major	6,34	5,03
MEZŐHEGYES érkezik.	6,44	5,15
	reggel	este

Arad—Szeged

	reggel	d. e.	d. u.
ARAD indul.	4,45	7,00	4,10
Szt.-Tamás	5,10	7,29	4,37
Pécska	5,29	7,53	4,57
Battonya	5,59	8,35	5,29
Tompa	6,12	8,47	5,41
Mezőhegyes	6,55	9,34	6,28
Csanád-Palota	7,18	10,02	6,54
Nagylak	7,34	10,23	7,14
Apátfalva	7,56	10,57	7,39
Makó	8,15	11,35	8,20
Kis-Zombor	8,38	11,55	8,40
SZEGED érkezik	9,27	1,00	9,40
	délután	délut.	este

Szeged—Arad.

	este	d. u.	reggel
SZEGED indul.	6,10	2,19	3,29
Kis-Zombor	6,59	3,21	4,23
Makó	7,18	4,00	5,04
Apátfalva	7,33	4,28	5,23
Nagylak	7,53	5,00	5,54
Csanád-Palota	8,13	5,20	6,12
Mezőhegyes	8,43	6,09	6,50
Tompa	9,05	6,37	7,13
Battonya	9,17	6,54	7,31
Pécska	9,41	7,25	8,10
Szt.-Tamás	9,54	7,43	8,27
ARAD érkezik	10,16	8,10	8,54
	este	este	délután

Arad—Gurahoncz.

	reggel	d. u.	d. u.
ARAD indul.	6,40	5,10	12,25
Ótvenes	6,57	5,29	12,50
Zimánd-Ujfalu	7,04	5,35	1,01
Uj-Szt-Anna	7,21	5,54	1,23
Világos	7,55	6,23	2,13
Muszka-Magyarád	8,02	6,30	2,23
Pankota	8,15	6,41	2,33
Apatelek	8,51	7,12	3,59
Borosjenő	9,01	7,21	4,05
Bokszeg-Beél	9,30	7,47	5,00
Borossebés-Buttyin	10,03	8,14	5,54
Almás-Alosill	10,42	8,47	6,57
GURAHONCZ érkezik.	10,58	9,01	7,19
	délután	este	

Gurahoncz—Arad.

	reggel	d. u.	reggel
GURAHONCZ indul.	4,14	2,10	4,45
Almás-Alosill	4,29	2,27	5,10
Borossebés-Buttyin	4,58	3,00	5,52
Bokszeg-Beél	5,29	3,42	7,03
Borosjenő	5,51	4,09	7,38
Apatelek	6,04	4,25	8,03
Pankota	6,41	5,08	9,30
Muszka-Magyarád	6,47	5,15	9,40
Világos	6,54	5,23	9,53
Uj-Szt-Anna	7,17	5,50	10,23
Zimánd-Ujfalu	7,40	6,13	11,13
Ótvenes	7,45	6,24	11,21
ARAD érkezik	8,03	6,45	11,46
	délután	este	délután

Borosjenő—Csermő.

	délután	este
Borosjenő indul.	9,10	7,30
Csermő érkezik	10,07	8,20
	délután	este

Csermő—Borosjenő.

	reggel	délután
Csermő indul.	4,50	8,10
Borosjenő érkezik	5,41	4,10
	reggel	délután

Borossebés—Ményháza.

	d. e.	d. u.
BOROSSEBES-BUTTYIN indul.	10,13	8,23
Dézna	11,03	2,00
MENYHÁZA érkezik.	11,45	1,25
	délután	délután

Magyar kir. államvasutak.

111124/95. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1896 évi január 1-től 1896. év végeig szükséges 8982 darab különféle fajtájú és méretű új reszelő és 4500 darab hasítatlan spanyol nád-ból készült új szénkosár szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen tárgyak szállítására a magy. kir. államvasutaknál érvényben levő 129381/91 számú általános feltételek, a reszelőkre vonatkozó 114022/92 számú és a szénkosarakra vonatkozó 120706/92 számú különleges feltételek, rajzok és minták, valamint a jelen pályázatra vonatkozó részletes pályázati feltételek mérvadók és kötelezők.

Az említett feltételek szabványrajzok és határozmányok, valamint a részletes kimutatás, mely egyszersmind ajánlati űrlap gyanánt is szolgál, az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési (A.V) szakosztályánál Budapesten Andrássy ut 75 szám II em. 43-ik ajtó — a minták pedig a bpest-józsefvárosi állomáson levő központi szertárban a pályázati határidőig naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők, különben pedig a feltételek és rajzok az igazgatóság nyomtatványtárából, a megszabott árak lefizetése mellett, a pályázati részletes feltételek és az ajánlati űrlapul szolgáló részletes jegyzék pedig az igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályánál — díjtalanul megszerezhetők.

A pályázati részletes feltételek és a szükségletre vonatkozó részletes jegyzék megtekinthető továbbá a magy. kir. államvasutak vidéki üzletvezetőségénél is a hivatalos órák alatt.

Minden ajánlattevőből feltételeztetik, hogy a pályázati és szállítási feltételeket, szabványrajzokat és mintákat jól ismeri és kötelezőknek elfogadja.

Az ajánlatok kizárólag az e célra elkészített és az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál ingyen kapható űrlapon állítandók ki. Ugyanott megduzathatók a szállításra vonatkozó közelebbi módokhoz is.

A lepecsételt, aláírt és kellő magyar bélyeggel ellátott ajánlatok a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltárbeszerzési (A.V) szakosztályához címezve legkésőbb 1895 október hó 18-án déli 12 óráig beküldendők, illetve ott átadandók és ezek borítékára világosan reá vezetendő: Ajánlat 111124/95 sz. hoz leltári tárgyak szállítására.

Az ajánlott tárgyak értékének 5%-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban bánatpénz képen legkésőbb 1895. évi október hó 17-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztárnál leteendő.

Nyertes szállító ezen bánatpénzt 10% óvadékra tartozik kiegészíteni.

A bánatpénz letétele az ajánlatban ugyan felemlítendő, a letett bánatpénzről szóló letéti jegy azonban nem csatolandó az ajánlathoz, hanem megtartandó.

Budapesten, 1895. évi szeptember hóban.

Az igazgatóság.

697/1895. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a tűzorségi laktanya épület nagyobb és kisebb pinczehelyiségeinek bérbeadása iránt f. ó. szeptember hó 23-án 10 órakor árverést tart.

Kikialtási-ár 170 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikialtási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi szept. hó 9-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

Az aradi járás főszolgabírájától

4547/895.

Pályázati hirdetmény.

Aradvármegye aradi járásba kebelezett Mikalaka nagyközségben a községi jegyzői állás lgyógyithatatlan betegség által okozott szolgálati képtelenség következtében történt felmentés folytán üresedésben jöven annak választás utjánbetöltésére az 1886. évi XXII. t. cz. 82. §-a alapján pályázatot nyitok.

Felhivom ennéfogva mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhatják, hogy 1883. évi I. t. cz. 9 §-ában körülírt képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi szeptember 27-én d. u. 5 óráig adják be, mivel e későbbben érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás folyó évi szeptember 28-án d. e. 10 órakor Mikalakan a község házában lesz megtartva.

Arad, 1895. szeptember 10.

Ortutay Gyula.

898.

főszolgabíró.

20851. szhoz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetőségének területén egy ültetvény felvigyázói és két kertészsegédi állás betöltésére ezennel pályázatot hirdetünk.

Az ültetvény felvigyázói állással egyelőre 1 frt 20 kr napidíj és a kertészsegédi állással évi 210 frtnyi fizetés, szabályszerű lakbér, esetleg természetbeni lakás és szolgálati ruha élvezete van egybekötve.

Pályázni kívánókat felhívjuk, hogy folyamodványukat, melyben a vasuti szolgálatra képesítő 35 évet meg nem haladó koron és egészséges ép testszerkezeten kívül magyar honosságuk, szakképzettségük és gyakorlottságuk kellőképpen igazolandó a m. kir. államvasutak déli üzletvezetősége címe alatt (X. külsőkerepesi-uti házcsoport) folyó évi szeptember hó 25-ig nyujtsák be, megjegyezvén, hogy az ültetvény felvigyázói állásra csak szakképzett egyén számíthat kinevezésre.

Az üzletvezetőség.

665/1895. gazdsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a jelenleg Farkas Izsák által haszonbérrelt Gáj, Orovit-utcai 37. és 38. üres teleknek 1895. évi október 1-től kezdve 3 egymásután következő évre való bérbeadásairánt folyó évi szeptember 16-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikialtási-ár 100 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikialtási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1895. évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay
aljegyző.

Magyar kir. államvasutak.

115554/95. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a f. 1895. év folyamán visszanyert és még visszanyerendő pályafentartási és vágányépítési cze-lokra már nem használható mintegy 370 tonna különféle ócska aczélsin, mintegy 2260 tonna belföldi ócska vassin és mintegy 2000 tonna külföldi ócska vassinnek eladása céljából nyilvános pályázatot hirdet, kikötöttik azonban, hogy a m. kir. államvasutak részéről ezen mennyiségekre nézve — melyek korlátlanul nagyobbak vagy kisebbek lehetnek — semmiféle kötelezettség nem vállaltatik s hogy a vevő az 1895. év végéig tényleg rendelkezésre álló mennyiségeket tartozik a felajánlott egységárakon átvenni.

Ezen sinék a m. kir. államvasutak va amely állomásán bérmentve kocsiba rakva és hivatalból lemászálva azon részmenyiségekben bocsátatnak a vevő rendelkezésére, a mint azok az ügylet megkötésekor készletben vannak, illetve az év végéig a pályából visszanyeretnek.

A folyó év november hóban rendelkezésre álló készlet a vételár előzetes lefizetése mellett legkésőbb f. évi december hó 25-ig, a december hóban visszanyert sinék pedig legkésőbb 1896. évi január hó végeig feltétlenül átveendő.

A sinék minden kötelezettség nélkül az egyes darabok szelvényére és minőségére adatnak el, a sinék hosszát illetőleg megjegyeztetik, hogy csakis öt meteren felüli hosszal bíró darabokra vállalunk kötelezettséget, miért is oly ajánlatok, melyek határozott hosszakat vagy szelvényeket kötnek ki, figyelembe nem vétetnek.

Kikötöttik, hogy minden ajánlattevő ajánlatával a felett hozandó határozatig kötelezettségben marad.

Az ajánlat részmenyiségre is tehető.

Az ajánlattevő a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve kötelezőknek elismerni a m. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása itánt 129381/91 sz. a fennálló általános feltételeit, a melyeket 15 kros magyar szelvénygel és aláírásával ellátva, ajánlatához csatolni tartozik. Ezen feltételek 15 kr-ért a nyomtatványtártól megszerezhetők. Vidéki megkeresésekre pedig 15 kr. és megfelelő postabélyeg beküldése ellenében megküldetnek.

Az ajánlatban az átvételi állomás, továbbá az ajánlati ár (számmal és betűvel) végre az idézett feltételek elfogadása világosan kiteendő.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozókat, hogy kellően lepecsételt s egy 50 kros m. kir. bélyeggel ellátott ajánlatokkal ezen külfelirattal: „Ajánlat ócska sinék megvételére 115554/95 számhoz” 1895. évi október hó 10-én déli 12 óráig anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73. sz. II. emelet) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénz képen az ajánlott egységár szerint kiszámított érték összeg 5%-a október 9-én déli 12 óráig főpénztárunknál készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz nélküli, elégtelen bánatpénzzel, a határidőn túl beérkező ajánlatok, ugyszintén olyanok is melyek az előirt feltételek nélkül érkeznek és pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Egyébként a m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között, tekintet nélkül az ajánlott árra, szabadon választhasson, hogy az ajánlott mennyiségből az egyes ajánlóknak tetszés szerinti részmenyiségeket is engedhessen át s végre, hogy a cél elérésére bármely más intézkedést is teheszen.

Ha ajánló csak a kiirt egész mennyiségre vagy annak bizonyos meghatározott részére kíván ajánlatot tenni, ezt ajánlatában határozottan kifejezni tartozik.

Budapest, 1895. évi szeptember hóban.

Az igazgatóság.